

Agertidsel *Cirsium arvense*

Revidert april 2016

Rough med tidsler ved siden af fairway på Hornbæk GK. Her er det næsten umuligt at finde bolden. Foto: Jens Peter Nielsen

Tidsler – et problem for golfspillerne

Agertidslen er et stigende problem i roughen og på andre ekstensivt forvaltede områder på golfbaner.

Tidsler i roughen er en udfordring for golfspillere - det er svært at finde bolden, næsten umuligt at slå ud af og desuden stikker de, når man går igenem.

Agertidsel er en flerårig plante, der spreder sine frø og spirer i løbet af sommeren og efteråret. Den overvintre, blomstrer og sætter frø den følgende sommer. De overjordiske dele visner derefter ned.

Tidslen kendes på vækstformen med kraftige, dybtliggende (15-50 cm) horisontale, formeringsrødder, som i løbet af få år kan danne en stor koloni. De vertikale rødder kan gå helt ned til 2 meters dybde.

Planterne overvintrer ved at anvende oplagret energi i den store stængel. Tidslens rodsystem er svagest lige før blomsten viser farve.

Spredningen sker primært med underjordiske rødder eller afskårne rødder. Kolonier fra rods kud kan brede sig flere meter ud pr år, forudsat at de ikke er udsat for konkurrence. Kun en lille del af spredningen sker via frø. Frøene spredes kun omkring 20 meter fra moderplanten. De som flyver er sædvanligvis sterile frø. Frøets levealder er ca. et år, men nogle frø kan leve så længe som 5 år.

Problemer med tidsler er størst på lerjord. Desuden trives de bedst i kompakt jord, for eksempel, der hvor jorden er blevet pakket fordi man har kørt på våd jord.

Sammenfatning

Tidslen er en almindelig ukrudtsplante på golfbaner og kan være vanskelige at bekæmpe.

Ved bekæmpelse af ukrudt uden kemiske bekæmpelsesmidler skal man have viden om sit ukrudt.

For at mekanisk bekæmpelse skal blive en succes kræver det at man gang på gang forstyrrer planten, når den er svagest. Kontrol af tidsler indebærer derfor at man slår dem eller e.v.t. hele roughen.

Hvis metoden skal fungerer godt skal det gøres korrekt og på det helt rigtige tidspunkt.

Agertidsel i blomst. Foto: Wikipedia

Bekæmpelse af tidsler

Tidslerne sniger sig ofte ind i mindre grupper, bliver så siden større og invaderer store områder i golfbanens rough.

Princippet er at forstyrre (klippe/slå) tidslen, når den er mest følsom, og det er den ved kompensationspunktet. Kompensationspunktet er det stadium, hvor planten har brugt sin energi og indlejrede næringsstoffeserver til tilvækst og hvor den begynder at lagre nyt næring i rodsystemet via fotosyntese. Hos tidsler indtræffer kompensationspunktet, når planten har 8 til 10 blade og den kommer i knopstadiet.

Det er bedst at starte med at bekæmpe, når tidslerne kun forekommer i små grupper. Det minimerer arbejdsbyrden, og det øger chancen for at holde tidslerne væk med mekanisk bekæmpelse. Det er således muligt at reducere mængden af tidsler uden pesticider inden for en relativt kort tidshorizont.

Svenske undersøgelser viser, at gentagne slåninger (trimmer, traktor-bårne slå-aggregater etc.) når tidslerne er i 8-10 bladstadiet, reducerer produkti-

onen af nye tidselskud radikalt.

Skal det lykkes med en ”udsultning”, kræver det ofte 3-5 slåninger i løbet af en vækstsæson, for at opnå maksimal bekæmpelse af tidslerne (skudproduktion og overlevelse).

Ved tilfældig slåning af tidsler, på udviklingsstadier hvor de har en masse reservenæring oplagret i de underjordiske dele, kan bekæmpelse få den modsatte effekt og stimulerer tidselplanten til en øge skudsætning og en forøgelse i bestanden af tidsler.

Danske forsøg fra økologisk landbrug bekræfter dette. Det er blevet vist, at tidselbestanden kan reduceres ved gentagende slåning af de overjordiske dele gennem vækstsæsonen. Når tidsler skæres af forhindres de i at optage næring. På denne måde, sulter og svækker man tidslen, og ved næste vækstsæson, kan den have svært ved at konkurrere med de andre planter i roughen.

Tidsler vokser ikke meget i efteråret, så udsultningen skal derfor finde sted i løbet af sommeren. Forsøg viste, at

hvis man slår tidslerne hver 14. dag fra midten af april til midten af juli, så reduceres tidselbiomassen med 80 % det følgende år. Dette betyder, at i løbet af en periode på 2 år, kan man få en signifikant reduktion i antallet af tidsler. Hvor god effekt metoden får afhænger også af, hvor meget roughens andre planter konkurrerer med tidslerne.

At slå en rough med tidsler kræver, at klubben accepterer at roughen er klippet ned for et par år. Andre metoder, som er testet i landbruget og i private haver er, jordløsning, skoldning med varmt vand eller at skære/gennembore jordlag. Disse metoder har vist sig at have en negativ virkning på tidslerne, men de kan være vanskelige at praktisere i roughen på golfbaner. Ved små, lokale forekomster kan de dog være et alternativ.

Hvis man har meget komprimeret jord bør man vurdere, om jordløsning kan udføres, da det på sigt reducerer arbejdsindsatsen i forhold til kontrollen af tidsler.

Agertidse

Cirsium arvense

Revidert april 2016

Agertidsler. (Bemærk de underjordiske plantedele). Ved bekæmpelse af tidsler på dette sene udviklingsstadium er effekten af mekanisk bekæmpelse meget dårligere end hvis man starter bekæmpelse i det mest følsomme stadium (8-10 blade). Ill. Emil Korsmo.

CHECKLISTE - reducer tidselforekomsten

- Lav et ukrudtskort over anlægget, hvor områder med tidsler markeres. Følg op på dette hvert år med et nyt kort med henblik på at kunne dokumentere om den mekaniske bekæmpelse har en effekt.
- Bekæmp tidsler tidligt, når de forekommer i små grupper. Her er en skæring mest effektiv.
- Slå første gang, allerede når planten kun har 8-10 blade. Der har den mindst reservenæring i sit underjordiske rodsystem.
- Slå tidslerne 4-5 gange i løbet af vækstsæsonen for at stresser planterne og reducerer deres tilvækst samt skudproduktion.
- Hvis jorden er kompakt - overvej at løsne jorden fordi tidsler er mere modstandsdygtige i kompakteret jord.
- En sidste udvej kan være at bruge et pesticid. Sørg for at vælge det mindst miljøbelastende middel og optimer sprøjtningen (se andet faktablad omkring sprøjteteknik)

Agertidslen om efteråret. Foto: Jens Peter Nielsen.

Nordiske greenkeepere (IPM-ambassadører) som har kvalitetssikret denne tekst og som kan hjælpe med gode råd om bekæmpning av agertidse

Christoffer Jønsson
Oslo GK, Norge
christoffer@oslogk.no
Tel: + 47 47363586

Niels Kvist Sørensen
Randers GK, Danmark
nk@randersgolf.dk
Tel: 45 53602452

Per Fahlen
Vara-Bjertorp GK, Sverige
per.fahlen@vara-bjertorp.dk
Tel + 46 76 878 26 50

Forfattere

Anne Mette Dahl Jensen
Københavns Universitet
amdj@life.ku.dk

Peter Edman
Svenska Golfbundet
peter.edman@golf.se

Form: Karin Schmidt

Læsetips

E. Graglia 2004. Erfaringer med tidselfølgende bekæmpelse på Flakkebjerg
<http://orgprint.org/4588>